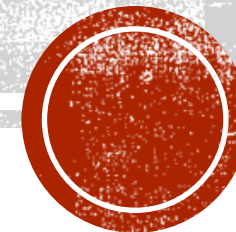

SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS

CILJEVI ODRŽIVOG RAZVOJA

CILJEVI ODRŽIVOG RAZVOJA

- Ciljevi održivog razvoja obuhvaćaju široki raspon izazova i međusobno povezanih gospodarskih, društvenih i ekoloških aspekata održivog razvoja.
- **Globalni ciljevi za održivi razvoj**
- Cilj 1. Iskorijeniti siromaštvo svuda i u svim oblicima
- Cilj 2. Iskorijeniti glad, postići sigurnost hrane i poboljšanu ishranu te promovirati održivu poljoprivredu
- Cilj 3. Zdravlje – Osigurati zdrav život i promovirati blagostanje za ljude svih generacija
- Cilj 4. Osigurati uključivo i kvalitetno obrazovanje te promovirati mogućnosti cjeloživotnog učenja
- Cilj 5. Postići rodnu ravnopravnost i osnažiti sve žene i djevojke

CILJEVI ODRŽIVOG RAZVOJA

- Cilj 6. Osigurati pristup pitkoj vodi za sve, održivo upravljati vodama te osigurati higijenske uvjete za sve
- Cilj 7. Osigurati pristup pouzdanoj, održivoj i suvremenoj energiji po pristupačnim cijenama za sve
- Cilj 8. Promovirati uključiv i održiv gospodarski rast, punu zaposlenost i dostojanstven rad za sve
- Cilj 9. Izgraditi prilagodljivu infrastrukturu, promovirati uključivu i održivu industrijalizaciju i poticati inovativnost
- Cilj 10. Smanjiti nejednakost unutar i između država
- Cilj 11. Učiniti gradove i naselja uključivim, sigurnim, prilagodljivim i održivim

CILJEVI ODRŽIVOG RAZVOJA

- Cilj 12. Osigurati održive oblike potrošnje i proizvodnje
- Cilj 13. Poduzeti hitne akcije u borbi protiv klimatskih promjena i njihovih posljedica
- Cilj 14. Očuvati i održivo koristiti oceane, mora i morske resurse za održiv razvoj
- Cilj 15. Zaštititi, uspostaviti i promovirati održivo korištenje kopnenih ekosustava, održivo upravljati šumama, suzbiti dezertifikaciju, zaustaviti degradaciju tla te spriječiti uništavanje biološke raznolikosti
- Cilj 16. Promovirati miroljubiva i uključiva društva za održivi razvoj, osigurati pristup pravdi za sve i izgraditi učinkovite, odgovorne i uključive institucije na svim razinama
- Cilj 17. Ojačati načine provedbe te učvrstiti globalno partnerstvo za održivi razvoj

1 NO POVERTY

1. Do 2030. godine, iskorijeniti ekstremno siromaštvo za sve ljude svugdje, koje trenutačno znači da ljudi žive s manje od 1,25 USD dnevno

2. Do 2030. godine, smanjiti za najmanje polovicu udio muškaraca, žena i djece svih dobi koji žive u siromaštvu u svim njegovim oblicima sukladno nacionalnim definicijama

3. Implementirati prikladne nacionalne sustave i mjere socijalne zaštite za sve, uključujući minimalne razine, i do 2030. godine postići značajnu pokrivenost siromašnih i ranjivih

4. Do 2030. godine, osigurati da svi muškarci i žene, osobito siromašni i ranjivi, imaju jednaka prava na gospodarske resurse, kao i pristup osnovnim uslugama, vlasništvu i upravljanju zemljištem te drugim oblicima vlasništva, nasljedstva, prirodnih resursa, odgovarajuće nove tehnologije i financijskih usluga, uključujući mikrofinanciranje

5. Do 2030. godine, povećati otpornost siromašnih i ranjivih skupina te smanjiti njihovu izloženost i ranjivost u odnosu na ekstremne klimatske događaje, kao i druge ekonomske, društvene ili ekološke katastrofe.

a. Osigurati značajnu mobilizaciju resursa iz različitih izvora, između ostalog i kroz povećanu razvojnu suradnju, kako bi se zemljama u razvoju, posebno najmanje razvijenim zemljama, osigurala adekvatna i predvidljiva sredstva za provedbu programa i politika s ciljem iskorjenjivanja siromaštva u svim njegovim oblicima

b. Kreirati jasne okvire politika na nacionalnoj, regionalnoj i međunarodnoj razini temeljene na razvojnim strategijama koje promiču borbu protiv siromaštva i rodnu osjetljivost kako bi se podržalo pokretanje ulaganja u aktivnosti iskorjenjivanja siromaštva

2 ZERO HUNGER

1. Do 2030. godine, iskorijeniti glad i osigurati svim ljudima, a posebno siromašnima i ranjivim skupinama, uključujući dojenčad, pristup sigurnoj i hranjivoj hrani tijekom cijele godine i u dovoljnoj količini

2. Do 2030. godine, iskorijeniti sve oblike pothranjenosti, uključujući postizanje, do 2025. godine, međunarodno dogovorenih ciljeva o zaostajanju u razvoju i gubitku na težini djece mlađe od 5 godina, te rješavati pitanje prehrambenih potreba adolescentica, trudnica i dojilja te starijih osoba

3. Do 2030. godine, udvostručiti poljoprivrednu proizvodnju i prihode malih proizvođača hrane, posebno žena, autohtonih naroda, obiteljskih poljoprivrednih proizvođača, stočara i ribara, uključujući putem sigurnog i pravičnog pristupa zemlji, drugim proizvodnim resursima i ulaznim materijalima, znanju, financijskim uslugama, tržištima i mogućnostima dodavanja vrijednosti i zapošljavanja izvan poljoprivrednih gospodarstava

4. Do 2030. godine, osigurati održive sustave proizvodnje hrane i provesti prilagodljive poljoprivredne prakse koje povećavaju produktivnost i proizvodnju, pomažu održavati ekosustave, jačaju sposobnost prilagodbe klimatskim promjenama, ekstremnim vremenskim uvjetima, suši, poplavama i drugim katastrofama te koje postupno poboljšavaju kvalitetu zemlje i tla

5. Do 2020. godine, održati genetsku raznolikost sjemena, kultiviranog bilja i domaćih i pripitomljenih životinja i njima srodnih divljih vrsta, uključujući putem diversificiranih banaka sjemena i bilja kojima se na pravilan način upravlja na nacionalnoj, regionalnoj i međunarodnoj razini, te promicati pristup poštenoj i pravičnoj podjeli koristi od korištenja genetskih resursa i povezanog tradicionalnog znanja, kako je usuglašeno na međunarodnoj razini

2 ZERO HUNGER

- a. Povećati ulaganja, uključujući putem poboljšane međunarodne suradnje, u ruralnu infrastrukturu, poljoprivredna istraživanja i dodatne usluge, razvoj tehnologije i banke biljnih i stočnih gena kako bi se poboljšao kapacitet poljoprivredne produktivnosti u zemljama u razvoju, a posebno u najmanje razvijenim zemljama
- b. Ispraviti i spriječiti trgovinska ograničenja i narušavanja svjetskih poljoprivrednih tržišta, uključujući putem istovremene eliminacije svih oblika izvoznih poljoprivrednih subvencija i svih izvoznih mjera s istovjetnim učinkom, u skladu s mandatom Razvojnog plana iz Dohae
- c. Usvojiti mjere za pravilno funkcioniranje tržišta hranom i njezinim izvedenicama te omogućavanje pravovremenog pristupa informacijama o tržištu, uključujući i rezerve hrane, kako bi se doprinijelo ograničavanju ekstremnu nepostojanosti cijena hrane

3 GOOD HEALTH AND WELL-BEING

3.1 Do 2030. godine, smanjiti globalnu stopu smrtnosti roditelja na manje od 70 na 100.000 živorođene djece

2. Do 2030. godine, iskorijeniti preventabilne smrti novorođenčadi i djece mlađe od 5 godina, dok sve zemlje nastoje smanjiti neonatalnu smrtnost do najmanje 12 na 1000 živorođene djece, te smrtnost djece mlađe od 5 godina do najmanje 25 na 1000 živorođene djece

3. Do 2030. godine, stati na kraj epidemiji AIDS-a, tuberkuloze, malarije i zanemarenih tropskih bolesti i boriti se protiv hepatitisa, bolesti koje se prenose zaraženom vodom i drugih prenosivih bolesti

4. Do 2030. godine, prevencijom i liječenjem smanjiti za trećinu preranu smrtnost od neprenosivih bolesti i promovirati duševno zdravlje i dobrobit

5. Ojačati prevenciju i liječenje zlorabe lijekova, uključujući opojne droge i prekomjerno uživanje alkohola

6. Do 2020. godine, prepoloviti broj smrtnih slučajeva i ozljeda koje su na svjetskoj razini uzrokovane nesrećama u cestovnom prometu

7. Do 2030. godine, osigurati opći pristup uslugama u području spolnog i reproduktivnog zdravlja, uključujući kontracepciju, informiranje i obrazovanje, te integraciju reproduktivnog zdravlja u nacionalne strategije i programe

8. Postići opću obuhvaćenost zdravstvenim osiguranjem, uključujući i zaštitu od financijskih rizika, pristup kvalitetnim osnovnim zdravstvenim uslugama i pristup sigurnim, učinkovitim, kvalitetnim i cijenom pristupačnim osnovnim lijekovima i cjepivima za sve

9. Do 2030. godine, značajno smanjiti broj smrtnih slučajeva i bolesti uzrokovanih štetnim tvarima u zraku, zagađenoj vodi i tlu

3 GOOD HEALTH AND WELL-BEING

a. Ojačati u svim zemljama, prema potrebi, provedbu Okvirne konvencije Svjetske zdravstvene organizacije o nadzoru nad duhanom

b. Podržati istraživanje i razvoj cjepiva i lijekova protiv prenosivih i neprenosivih bolesti koje primarno pogađaju zemlje u razvoju, osigurati pristup cijenom pristupačnim osnovnim lijekovima i cjepivima, u skladu s Deklaracijom iz Dohe o Sporazumu o TRIPS-u i javnom zdravlju, kojom se potvrđuje pravo zemalja u razvoju na potpuno korištenje odredbi Sporazuma o aspektima prava intelektualnog vlasništva povezanim s trgovinom, s obzirom na fleksibilnosti u smislu zaštite javnog zdravlja, i posebno, osiguranje pristupa lijekovima za sve

c. Značajno povećati financiranje zdravstva i zapošljavanje, razvoj, osposobljavanje i zadržavanje zdravstvenih radnika u zemljama u razvoju, posebno u manje razvijenim zemljama i malim otočnim zemljama u razvoju

d. Ojačati kapacitet svih zemalja, posebno zemalja u razvoju, za rano upozoravanje, smanjenje rizika i upravljanje nacionalnim i globalnim zdravstvenim rizicima

4 QUALITY EDUCATION

1. Do 2030. godine, osigurati svim djevojčicama i dječacima besplatno, pravično i kvalitetno osnovno i srednje obrazovanje u kojem će steći relevantna i korisna znanja
2. Do 2030. godine, osigurati svim djevojčicama i dječacima pristup kvalitetnom razvoju tijekom ranog djetinjstva, skrbi i predškolskog obrazovanja kako bi se pripremili za osnovnoškolsko obrazovanje
3. Do 2030. godine, osigurati svim ženama i muškarcima jednaku dostupnost cijenom pristupačnom i kvalitetnom strukovnom i visokoškolskom obrazovanju, uključujući sveučilišno
4. Do 2030. godine, znatno povećati broj mladih i odraslih koji posjeduju relevantne vještine, uključujući tehničke i strukovne, za potrebe zapošljavanja, dobrih poslova i poduzetništva
5. Do 2030. godine, ukloniti nejednakosti između spolova u odnosu na obrazovanje i osigurati jednaku dostupnost svim razinama obrazovanja i strukovne izobrazbe za ranjive osobe, uključujući osobe s invaliditetom, autohtone narode i djecu u ranjivom položaju
6. Do 2030. godine, osigurati da svi mladi i velik dio odraslih, i muškaraca i žena, steknu pismenost i matematičku pismenost
7. Do 2030. godine, osigurati da svi učenici steknu znanje i vještine potrebne za promicanje održivog razvoja, između ostalog i putem obrazovanja za održivi razvoj i održiv način života, ljudska prava, rodnu ravnopravnost, promicanje kulture mira i nenasilja, pripadnost globalnoj zajednici i poštivanje kulturne raznolikosti i doprinosa kulture održivom razvoju
  - a. Izgraditi i unaprijediti obrazovne objekte koji su prilagođeni djeci, osobama s invaliditetom i ispunjavaju zahtjeve rodne ravnopravnosti, te omogućavaju sigurnu, nenasilnu, uključivu i učinkovitu obrazovnu okolinu za sve
  - b. Do 2020. godine, značajno globalno povećati broj stipendija dostupnih zemljama u razvoju, posebno najmanje razvijenim zemljama, malim otočnim zemljama u razvoju i afričkim zemljama za upis u više škole, uključujući strukovnu izobrazbu i informacijsku i komunikacijsku tehnologiju, tehničke, inženjerske i znanstvene programe, u razvijenim zemljama i drugim zemljama u razvoju
  - c. Do 2030. godine, značajno povećati broj kvalificiranih nastavnika, uključujući putem međunarodne suradnje u nastavničkoj obuci u zemljama u razvoju, posebno u najmanje razvijenim zemljama i malim otočnim zemljama u razvoju

1. Iskorijeniti sve oblike diskriminacije svih žena i djevojaka svuda u svijetu
2. Iskorijeniti sve oblike nasilja nad svim ženama i djevojčicama u javnom i privatnom prostoru, uključujući trgovanje ženama i djevojčicama te seksualno iskorištavanje i druge oblike iskorištavanja
3. Iskorijeniti sve štetne prakse, kao što je stupanje u brak djece/s djecom, prijevremeno i prisilno stupanje u brak i žensko genitalno sakaćenje
4. Prepoznati i vrednovati neplaćenu skrb i rad u kućanstvu putem osiguranja javnih usluga, infrastrukture i politika socijalne zaštite te promicanja podijeljene odgovornosti unutar kućanstva i obitelji, kako je to prikladno u nacionalnom kontekstu
5. Osigurati ženama potpuno i efikasno sudjelovanje i jednake mogućnosti zapošljavanja na rukovodećim mjestima na svim razinama odlučivanja u političkom, gospodarskom i javnom životu
6. Osigurati opći pristup spolnom i reproduktivnom zdravlju i reproduktivnim pravima, kako je usuglašeno u skladu s Akcijskim programom Međunarodne konferencije o stanovništvu i razvoju i Pekinškom platformom za akciju te završnim dokumentima njihovih revizijskih konferencija
  - a. Provesti reforme s ciljem davanja jednakih prava ženama na gospodarske resurse, kao i na pristup vlasništvu i kontrolu nad zemljom i drugim oblicima vlasništva, financijskim uslugama, nasljedstvu i prirodnim resursima, u skladu s nacionalnim zakonima
  - b. Poboljšati korištenje pomoćnih tehnologija, posebno informacijske i komunikacijske, s ciljem promicanja osnaživanja žena
  - c. Usvojiti i ojačati zdrave politike i primjenjivo zakonodavstvo za promicanje rodne ravnopravnosti i osnaživanja svih žena i djevojčica na svim razinama

6 CLEAN WATER AND SANITATION

1. Do 2030. godine, ostvariti opći i pravedan pristup sigurnoj i pristupačnoj pitkoj vodi za sve
2. Do 2030. godine, ostvariti pristup odgovarajućem i pravičnom sanitarnom sustavu i higijenskim uvjetima za sve te iskorijeniti otvorene septičke jame, uz posebnu pozornost na potrebe žena i djevojčica i ranjivih osoba
3. Do 2030. godine, poboljšati kvalitetu vode smanjenjem onečišćenja, eliminacijom neovlaštenog odlaganja otpada i smanjenjem ispuštanja opasnih kemikalija i materijala, smanjiti udio neobrađenih otpadnih voda za polovicu i znatno povećati recikliranje i neškodljivu uporabu na globalnoj razini
4. Do 2030. godine, znatno povećati učinkovitost korištenja vode u svim područjima i osigurati održivo crpljenje i opskrbu slatkom vodom kako bi se riješio problem nedostatka vode, te znatno smanjiti broj ljudi koji su pogođeni nestašicom vode
5. Do 2030. godine, provesti integrirano upravljanje vodnim resursima na svim razinama, uključujući putem prekogranične suradnje, prema potrebi
6. Do 2020. godine, zaštititi i obnoviti vodene ekosustave, uključujući planine, šume, močvare, rijeke, vodonosnike i jezera
  - a. Do 2030. godine, proširiti međunarodnu suradnju i potporu izgradnji kapaciteta u zemljama u razvoju u aktivnostima i programima povezanim s vodom i asanacijom, uključujući sabiranje vode, desalinizaciju, racionalno iskorištavanje vode, obradu otpadnih voda, te tehnologije recikliranja i uporabe
  - b. Podržati i ojačati sudjelovanje lokalnih zajednica u poboljšanju upravljanja vodom i sanitarnim sustavima

7 AFFORDABLE AND CLEAN ENERGY

1. Do 2030. godine, osigurati opći pristup cijenom pristupačnim, pouzdanim i suvremenim energetske uslugama
2. Do 2030. godine, znatno povećati udio obnovljive energije u mješavini izvora energije na globalnoj razini
3. Do 2030. godine, udvostručiti globalnu stopu poboljšanja energetske učinkovitosti
  - a. Do 2030. godine, poboljšati međunarodnu suradnju u omogućavanju pristupa istraživanju i tehnologiji čiste energije, uključujući obnovljivu energiju, energetske učinkovitost i naprednu i čistiju tehnologiju fosilnih goriva, te promicanje ulaganja u energetske infrastrukturu i tehnologiju čiste energije
  - b. Do 2030. godine, proširiti infrastrukturu i unaprijediti tehnologiju opskrbe modernim i održivim energetske uslugama za sve u zemljama u razvoju, posebno u najmanje razvijenim zemljama, malim otočnim zemljama u razvoju i zemljama koje nemaju izlaz na more, u skladu s njihovim programima potpore

8 DECENT WORK AND ECONOMIC GROWTH

1. Održati gospodarski razvoj po stanovniku u skladu s nacionalnim okolnostima, a posebno rast od barem 7 posto bruto domaćeg proizvoda godišnje u najmanje razvijenim zemljama
2. Postići više razine gospodarske produktivnosti diversifikacijom, tehnološkim unapređenjem i inovacijama, kao i naglaskom na visoko profitabilne sektore i radno intenzivne sektore
3. Promicati razvojno orijentirane politike koje podržavaju proizvodne aktivnosti, stvaranje dostojanstvenih poslova, poduzetništvo, kreativnost i inovativnost te potiču osnivanje i rast mikro, malih i srednjih poduzeća, između ostalog i putem pristupa financijskim uslugama
4. Do 2030. godine, poboljšati učinkovitost iskorištavanja globalnih resursa u potrošnji i proizvodnji i nastojati da gospodarski rast ne bude povezan s degradacijom okoliša, u skladu s 10-godišnjim okvirom programa o održivoj potrošnji i proizvodnji, u čemu razvijene zemlje moraju služiti kao primjer
- 8.5. Do 2030. godine, postići puno i produktivno zapošljavanje i dostojanstven posao za sve žene i muškarce, uključujući i mlade ljude i osobe s invaliditetom, te jednaku plaću za rad iste vrijednosti
6. Do 2020. godine, znatno smanjiti udio mladih koji nisu zaposleni, niti su u procesu obrazovanja ili osposobljavanja
7. Poduzeti neposredne i učinkovite mjere iskorjenjivanja prisilnog rada, ukidanja modernog ropstva i trgovanja ljudima, te osiguranja zabrane i ukidanja najtežih oblika dječjeg rada, uključujući novačenje i korištenje djece vojnika, te do 2025. godine ukinuti sve oblike dječjeg rada
8. Zaštititi prava radnika i promicati zdravu i sigurnu radnu okolinu za sve radnike, uključujući radnike migrante, posebno radnice migrante, te osobe na nesigurnim radnim mjestima
9. Do 2030. godine, osmisliti i provesti politike za promicanje održivog turizma koji omogućuje stvaranje radnih mjesta i promiče lokalnu kulturu i proizvode
10. Ojačati kapacitet domaćih financijskih institucija u svrhu poticanja i širenja pristupa bankarskim, osiguravajućim i financijskim uslugama za sve
  - a. Povećati sredstva pomoći u trgovini zemljama u razvoju, posebno najmanje razvijenim zemljama, uključujući putem Poboљšanog integriranog okvira za tehničku pomoć vezanu uz trgovinu najmanje razvijenim zemljama
  - b. Do 2020. godine, razviti i operacionalizirati globalnu strategiju za zapošljavanje mladih i provesti Globalni pakt o zapošljavanju Međunarodne organizacije rada

9 INDUSTRY, INNOVATION AND INFRASTRUCTURE

1. Razviti kvalitetnu, pouzdanu, održivu i prilagodljivu infrastrukturu, uključujući regionalnu i prekograničnu infrastrukturu, s ciljem potpore gospodarskom razvoju i dobrobiti ljudi i s naglaskom na cijenom pristupačan i pravičan pristup za sve
2. Promicati uključivu i održivu industrijalizaciju te, do 2030. godine, znatno povećati udio industrije u zapošljavanju i bruto domaćem proizvodu, u skladu s nacionalnim okolnostima, te udvostručiti njezin udio u najmanje razvijenim zemljama
3. Povećati pristup malih industrijskih i drugih poduzeća, posebno u zemljama u razvoju, financijskim uslugama, uključujući pristupačne kredite te njihovo uključivanje u vrijednosne lance i tržišta
4. Do 2030. godine, unaprijediti infrastrukturu i prilagoditi industrije kako bi postale održive, s povećanom učinkovitosti korištenja resursa i većom primjenom čistih i za okoliš prihvatljivih tehnologija i industrijskih postupaka, u kojima svaka zemlja sudjeluje prema vlastitim kapacitetima
5. Poboljšati znanstvena istraživanja, unaprijediti tehnološke kapacitete industrijskih sektora u svim zemljama, posebno u zemljama u razvoju, uključujući poticanjem inovacija i osjetnim povećanjem broja radnika na istraživanju i razvoju na 1 milijun ljudi te povećanjem javnih i privatnih izdataka za istraživanje i razvoj do 2030. godine
  - a. Omogućiti razvoj održive i prilagodljive infrastrukture u zemljama u razvoju putem poboljšane financijske, tehnološke i tehničke podrške afričkim zemljama, najmanje razvijenim zemljama, zemljama u razvoju koje nemaju izlaz na more i malim otočnim zemljama u razvoju
  - b. Podržati aktivnosti razvoja, istraživanja i inovacija u tehnološkom sektoru u zemljama u razvoju, uključujući osiguravanjem pogodne okoline za provođenje politike, između ostalog, industrijske diversifikacije i dodane vrijednosti roba
  - c. Značajno povećati pristup informacijskoj i komunikacijskoj tehnologiji te nastojati omogućiti opći i cijenom pristupačan pristup Internetu u najmanje razvijenim zemljama do 2020. godine

10 REDUCED INEQUALITIES

1. Do 2030. godine, postupno postići i održati rast dohotka donjih 40 posto stanovništva po stopi višoj od nacionalnog prosjeka
2. Do 2030. godine, osnažiti i promicati socijalnu, ekonomsku i političku uključenost svih, bez obzira na dob, spol, invaliditet, rasu, etničku pripadnost, podrijetlo, religiju ili ekonomski ili drugi status
3. Osigurati jednake mogućnosti i smanjiti nejednakosti s obzirom na prihode, uključujući ukidanjem diskriminatornih zakona, politika i praksi te promicanjem odgovarajućeg zakonodavstva, politika i djelovanja u tom smislu
4. Usvojiti politike, pogotovo fiskalnu politiku, politiku plaća i politiku u području socijalne zaštite, te postupno postići veću jednakost
5. Poboljšati zakonsku uređenost i nadzor globalnih financijskih tržišta i institucija te ojačati provedbu propisa
6. Omogućiti poboljšano zastupanje i pravo glasa zemalja u razvoju u donošenju odluka u globalnim međunarodnim gospodarskim i financijskim institucijama kako bi postale učinkovitije, vjerodostojnije, transparentnije i legitimnije
7. Olakšati uređenu, sigurnu, regularnu i odgovornu migraciju i mobilnost ljudi, uključujući provedbom planiranih i dobro vođenih migracijskih politika
  - a. Provesti načelo posebnog i diferencijalnog tretmana za zemlje u razvoju, posebno najmanje razvijene zemlje, u skladu sa sporazumima Svjetske trgovinske organizacije
  - b. Poticati službenu razvojnu pomoć i financijske priljeve, uključujući izravna strana ulaganja, u zemlje kojima je to najpotrebnije, posebno najmanje razvijenim zemljama, afričkim zemljama, malim otočnim zemljama u razvoju i zemljama u razvoju koje nemaju izlaz na more, u skladu s njihovim nacionalnim planovima i programima
  - c. Do 2030. godine, smanjiti na manje od 3 posto transakcijske troškove za doznake koje izvršavaju migranti i ukloniti puteve za izvršavanje doznaka čiji su troškovi veći od 5 posto

11 SUSTAINABLE CITIES AND COMMUNITIES

1. Do 2030. godine, osigurati svima pristup prikladnom, sigurnom i cijenom pristupačnom stanovanju i osnovnim uslugama te sanaciju sirotinjskih četvrti
  2. Do 2030. godine, omogućiti svima pristup sigurnim, povoljnim, pristupačnim i održivim sustavima prijevoza, uz poboljšanje cestovnog prijevoza, pogotovo širenjem mreže javnog prijevoza, posebno vodeći računa o potrebama ranjivih skupina, žena, djece, osoba s invaliditetom i starijih osoba
  3. Do 2030. godine, unaprijediti uključivu i održivu urbanizaciju i kapacitete za participativno, integrirano i održivo planiranje i upravljanje naseljima u svim zemljama
  4. Ojačati napore u očuvanju i zaštiti svjetske kulturne i prirodne baštine
  5. Do 2030. godine, znatno smanjiti broj smrtnih slučajeva i broj osoba pogođenih katastrofama, te osjetno smanjiti izravne gospodarske gubitke u odnosu na globalni bruto domaći proizvod koji su prouzročeni katastrofama, uključujući i onim povezanim s vodom, s naglaskom na zaštitu siromašnih i ranjivih osoba
  6. Do 2030. godine, smanjiti nepovoljan utjecaj gradova na okoliš po stanovniku, posebnu pozornost pridajući kvaliteti zraka i gospodarenju komunalnim i drugim otpadom
- 11.7. Do 2030. godine, omogućiti opći pristup sigurnim, uključivim i pristupačnim zelenim i javnim površinama, posebno ženama i djeci, starijim osobama i osobama s invaliditetom
- 11.a Podržati pozitivne ekonomske, socijalne i okolišne veze između urbanih, periurbanih i ruralnih područja osnaživanjem planiranja razvoja na nacionalnoj i regionalnoj razini
- 11.b Do 2020. godine, znatno povećati broj gradova i naselja koja usvajaju i primjenjuju integrirane politike i planove u smislu uključenosti, učinkovitosti resursa, ublažavanja klimatskih promjena i prilagođavanja klimatskim promjenama, otpornosti na katastrofe te razvijaju i provode, u skladu s Okvirom iz Sendaija za smanjenje rizika od katastrofa za razdoblje 2015.–2030., holističko upravljanje rizicima od katastrofa na svim razinama
- 11.c Pomoći najmanje razvijenim zemljama, između ostalog pružanjem financijske i tehničke pomoći, prilikom izgradnje održivih i prilagodljivih zgrada uz korištenje lokalnih materijala

12 RESPONSIBLE CONSUMPTION AND PRODUCTION

1. Provesti 10-godišnji okvir programa o modelima održive potrošnje i proizvodnje, u čemu sudjeluju sve zemlje, s razvijenim zemljama na čelu, uzimajući u obzir razvijenost i kapacitete zemalja u razvoju
2. Do 2030. godine, postići održivo upravljanje i učinkovito korištenje prirodnih resursa
3. Do 2030. godine, na razini maloprodaje i potrošnje smanjiti za polovicu globalno bacanje hrane po stanovniku, te smanjiti gubitke hrane u proizvodnji i lancima opskrbe, uključujući i gubitke nakon žetve
4. Do 2020. godine, ostvariti ekološki prihvatljivo upravljanje kemikalijama i svim oblicima otpada tijekom čitavog njihovog životnog ciklusa, u skladu s usuglašenim međunarodnim okvirima, te znatno smanjiti njihova ispuštanja u zrak, vodu i tlo kako bi se što više umanjili negativni utjecaji na zdravlje ljudi i okoliš
5. Do 2030. godine, značajno smanjiti stvaranje otpada putem prevencije, smanjenja, recikliranja i uporabe
6. Poticati tvrtke, osobito velike i transnacionalne, na usvajanje održivih praksi i uključivanje informacija o održivosti u svoj ciklus izvještavanja
7. Promicati održive prakse javne nabave, u skladu s nacionalnim politikama i prioritetima
8. Do 2030. godine, omogućiti da svuda u svijetu ljudi imaju relevantne informacije i svijest o održivom razvoju i načinu života u skladu s prirodom
  - a. Pomoći zemljama u razvoju da jačaju svoje znanstvene i tehnološke kapacitete s ciljem postizanja održivijih modela potrošnje i proizvodnje
  - b. Razviti i primijeniti alate praćenja učinaka održivog razvoja za održivi turizam koji stvara radna mjesta i promiče lokalnu kulturu i proizvode
  - c. Racionalizirati neučinkovite subvencije za fosilna goriva koje potiču neracionalnu potrošnju, i to uklanjanjem narušavanja tržišta u skladu s nacionalnim okolnostima, uključujući restrukturiranjem oporezivanja i postupnim ukidanjem tih štetnih subvencija ako postoje, ističući njihove učinke na okoliš, uzimajući u potpunosti u obzir specifične potrebe i zahtjeve zemalja u razvoju i smanjujući moguće nepovoljne učinke na njihov razvoj uz istovremenu zaštitu siromašnih i drugih pogođenih zajednica

13 CLIMATE ACTION

1. Ojačati otpornost i sposobnost prilagodbe na opasnosti povezane s klimom i prirodne katastrofe u svim zemljama
2. Uključiti mjere u vezi s klimatskim promjenama u nacionalne politike, strategije i planiranje
3. Unaprijediti obrazovanje, podizanje svijesti i ljudske i institucionalne kapacitete za ublažavanje utjecaja klimatskih promjena, prilagodbu učincima, smanjenje učinaka i rano upozoravanje
  - a. Provesti obvezu koju su predstavnici razvijenih zemalja preuzeli prema Okvirnoj konvenciji Ujedinjenih naroda o promjeni klime s ciljem zajedničkog aktiviranja 100 milijardi USD godišnje do 2020. godine iz svih izvora kako bi se uzele u obzir potrebe zemalja u razvoju u kontekstu konkretnih akcija ublažavanja i transparentnosti o provedbi i potpunog funkcioniranja Zelenog klimatskog fonda tako da ga se kapitalizira što je prije moguće
  - b. Promicati mehanizme jačanja kapaciteta za učinkovito planiranje i upravljanje u vezi s klimatskim promjenama u najmanje razvijenim zemljama i malim otočnim zemljama u razvoju, uključujući naglasak na žene, mlade i lokalne i marginalizirane zajednice

14.1. Do 2025. godine, spriječiti i znatno smanjiti sve vrste onečišćenja mora, osobito one aktivnosti koje dolaze s kopna, uključujući onečišćenje mora otpadom i nutrijentima

14.2 Do 2020. godine, održivo upravljati morskim i obalnim ekosustavima i štititi ih s ciljem izbjegavanja značajnih nepovoljnih učinaka, uključujući jačanjem njihove prilagodljivosti, te poduzeti radnje u smislu njihovog obnavljanja kako bi oceani postali zdravi i produktivni

14.3. Smanjiti acidifikaciju oceana i rješavati pitanja njezinih učinaka, uključujući poboljšanom znanstvenom suradnjom na svim razinama

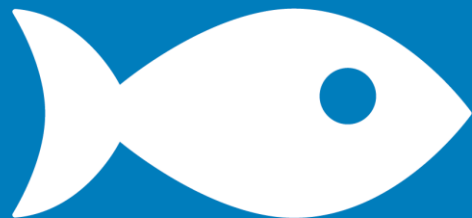
4.Do 2020. godine, efikasno regulirati ulov ribe i iskorijeniti prekomjerni izlov, nezakonit, neprijavljen i nereguliran ribolov i destruktivne ribarske prakse te provoditi znanstveno utemeljene planove upravljanja kako bi se u što kraćem roku obnovili stokovi ribe, barem do razina na kojima se može proizvesti maksimalan održiv prinos određen njihovim biološkim značajkama

5.Do 2020. godine, očuvati barem 10 posto obalnih i morskih područja, u skladu s nacionalnim i međunarodnim pravom i na temelju najboljih dostupnih znanstvenih podataka

6.Do 2020. godine, zabraniti određene oblike subvencija u ribarstvu koje doprinose prekomjernom kapacitetu i prekomjernom izlovu, ukinuti subvencije koje doprinose nezakonitom, neprijavljenom i nereguliranom ribolovu i suzdržati se od uvođenja takvih novih subvencija, uviđajući da prikladan i učinkovit poseban i diferenciran odnos prema zemljama u razvoju i najmanje razvijenim zemljama treba biti sastavni dio pregovora u Svjetskoj trgovinskoj organizaciji o subvencijama u ribarstvu

7.Do 2030. godine, za male otočne zemlje u razvoju i najmanje razvijene zemlje povećati gospodarske koristi od održivog korištenja morskih resursa, uključujući putem održivog upravljanja ribarstvom, akvakulturom i turizmom

14 LIFE BELOW WATER

- a. Povećati znanstvene spoznaje, razviti istraživačke kapacitete i prijenos morske tehnologije uzimajući u obzir kriterije Međuvladine oceanografske komisije i smjernice o prijenosu morske tehnologije, s ciljem poboljšanja zdravlja oceana i doprinosa morske biološke raznolikosti razvoju zemalja u razvoju, posebice malih otočnih zemalja u razvoju i najmanje razvijenih zemalja
- b. Osigurati malim ribarima koji love tradicionalnim alatima pristup morskim resursima i tržištima
- c. Poboljšati očuvanje i održivo korištenje oceana i njihovih resursa provedbom međunarodnog prava iz Konvencije Ujedinjenih naroda o pravu mora, koja daje pravni okvir za očuvanje i održivo korištenje oceana i njihovih resursa, kako je navedeno u članku 158. „Budućnost kakvu želimo“

1. Do 2020. godine, osigurati očuvanje, obnovu i održivo korištenje kopnenih i slatkovodnih ekosustava i njihovog okruženja, posebno šuma, močvarnog zemljišta, planina i isušenog zemljišta, u skladu s obvezama iz međunarodnih sporazuma
2. Do 2020. godine, promicati provedbu održivog upravljanja svim vrstama šuma, zaustaviti krčenje šuma, obnoviti uništene šume i znatno povećati pošumljavanje na globalnoj razini
3. Do 2030. godine, boriti se protiv dezertifikacije, obnavljati degradirano tlo, uključujući tlo pogođeno dezertifikacijom, sušom i poplavama, te neutralizirati degradaciju zemljišta
4. Do 2030. godine, osigurati očuvanost planinskih ekosustava, uključujući njihovu biološku raznolikost, s ciljem unapređenja njihovog kapaciteta za pružanje koristi koje su ključne za održivi razvoj
5. Poduzeti hitne i značajne aktivnosti s ciljem smanjenja degradacije prirodnih staništa, zaustaviti gubitak biološke raznolikosti te do 2020. godine zaštititi ugrožene vrste i spriječiti njihovo izumiranje
6. Promicati poštenu i pravičnu podjelu koristi koje proizlaze iz korištenja genetskih resursa i promicati odgovarajući pristup tim resursima, kako je usuglašeno na međunarodnoj razini
7. Poduzeti hitne mjere u smislu borbe protiv krivolova i trgovine zaštićenim biljnim i životinjskim vrstama te obratiti pozornost na potražnju i ponudu nezakonitih proizvoda od divljih biljnih i životinjskih vrsta
8. Do 2020. godine, poduzeti mjere za sprečavanje uvođenja i značajnog smanjenja učinka invazivnih stranih vrsta na kopnene i vodene ekosustave te staviti pod nadzor ili iskorijeniti prioritetne vrste
9. Do 2020. godine, integrirati vrijednosti ekološkog sustava i biološke raznolikosti u nacionalno i lokalno planiranje, razvojne procese, strategije i izračune za smanjenje siromaštva

15 LIFE ON LAND

- a. Mobilizirati i značajno povećati financijska sredstva iz svih izvora s ciljem očuvanja i održivog korištenja biološke raznolikosti i ekoloških sustava
- b. Mobilizirati znatna sredstva iz svih izvora i na svim razinama s ciljem financiranja održivog upravljanja šumama i pokretanja odgovarajućih inicijativa u zemljama u razvoju za postizanje napretka u upravljanju, uključujući i za očuvanje šuma i pošumljavanje
- c. Poboľšati globalnu potporu naporima u borbi protiv krivolova i trgovine zaštićenim vrstama, uključujući povećanjem kapaciteta lokalnih zajednica za ostvarenje mogućnosti za život na održiv način

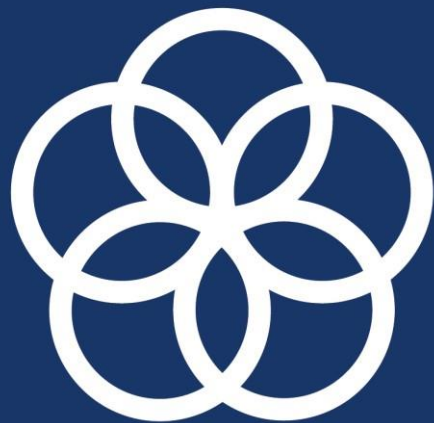
16 PEACE, JUSTICE AND STRONG INSTITUTIONS

1. Značajno smanjiti sve oblike nasilja i s njima povezanih stopa smrtnih slučajeva svuda u svijetu
2. Iskorijeniti zlostavljanje, iskorištavanje, trgovanje i sve oblike nasilja nad djecom i mučenje djece
3. Promicati vladavinu prava na nacionalnoj i međunarodnoj razini i osigurati svima jednak pristup pravosuđu
4. Do 2030. godine, znatno smanjiti nezakonite tokove novca i oružja, pojačati pronalaženje i vraćanje ukradene imovine i boriti se protiv svih oblika organiziranog kriminala
5. Osjetno smanjiti sve oblike korupcije i podmićivanja
6. Razviti učinkovite, odgovorne i transparentne institucije na svim razinama
7. Osigurati djelotvorno, uključivo, participativno i reprezentativno donošenje odluka na svim razinama
8. Proširiti i ojačati sudjelovanje zemalja u razvoju u institucijama koje upravljaju na globalnoj razini
9. Do 2030. godine, osigurati pravni identitet za sve, uključujući i upis u maticu rođenih
10. Omogućiti javni pristup informacijama i zaštititi temeljne slobode u skladu s nacionalnim zakonodavstvom i međunarodnim sporazumima
  - a. Ojačati, između ostalog putem međunarodne suradnje, relevantne nacionalne institucije za izgradnju kapaciteta na svim razinama s ciljem sprečavanja nasilja i borbe protiv terorizma i kriminala, posebno u zemljama u razvoju
  - b. Promicati i provoditi nediskriminatorne zakone i politike održivog razvoja

17 PARTNERSHIPS FOR THE GOALS

FINANCIJE

17.1 Ojačati, između ostalog putem međunarodne potpore zemljama u razvoju, mobilizaciju domaćih resursa s ciljem unapređenja domaćeg kapaciteta za ubiranje poreza i drugih prihoda

2. Raditi na tome da razvijene zemlje u potpunosti ispunjavaju službeno preuzete obveze u vezi s razvojnom pomoći, uključujući obvezu koju su preuzele mnoge razvijene zemlje, koja je postizanje cilja od 0,7 posto bruto nacionalnog dohotka za službenu razvojnu pomoć (ODA/BND) zemljama u razvoju i od 0,15 do 0,20 posto ODA/BND najmanje razvijenim zemljama; pružateljima službene razvojne pomoći (ODA) preporuča se da za najmanje razvijene zemlje odrede cilj od barem 0,20 posto ODA/BND

3. Mobilizirati dodatna financijska sredstva za zemlje u razvoju iz više izvora

4. Pomoći zemljama u razvoju u postizanju dugoročne održivosti zaduživanja putem koordiniranih politika čiji je cilj poticanje financiranja dugova, otpisa dugova ili restrukturiranja dugova, prema potrebi, te u rješavanju pitanja smanjenja vanjskog duga visokozaduženih siromašnih zemalja kako bi im se olakšala situacija u kojoj se nalaze

5. Usvojiti i provesti režime promicanja ulaganja za najmanje razvijene zemlje

TEHNOLOGIJA

6. Unaprijediti suradnju Sjever-Jug, Jug-Jug te trostranu regionalnu i međunarodnu suradnju u području znanosti, tehnologije i inovacija te poboljšati razmjenu znanja u skladu s uzajamno usuglašenim uvjetima, uključujući putem bolje koordinacije postojećih mehanizama, posebno na razini Ujedinjenih naroda, i pomoću globalnog mehanizma omogućavanja razmjene tehnologije

7. Promicati razvoj, prijenos i širenje ekološki prihvatljivih tehnologija u zemljama u razvoju pod povoljnim uvjetima, uključujući preferencijalne uvjete i putem koncesija, kako je uzajamno usuglašeno

8. U potpunosti operacionalizirati mehanizam jačanja kapaciteta u području znanosti, tehnologije i inovacija za najmanje razvijene zemlje do 2017. godine te poboljšati korištenje ključnih tehnologija, posebno informacijske i komunikacijske

17 PARTNERSHIPS FOR THE GOALS

JAČANJE KAPACITETA

9. Pružiti međunarodnu potporu u provedbi učinkovitog i ciljanog jačanja kapaciteta u zemljama u razvoju s ciljem potpore nacionalnim planovima za provedbu svih Ciljeva održivog razvoja, između ostalog putem suradnje Sjever-Jug, Jug-Jug te trostrane suradnje

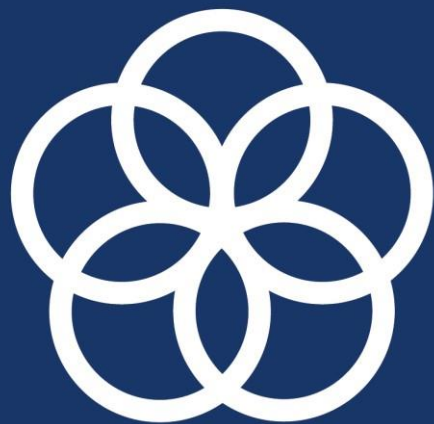
TRGOVINA

10. Promicati opći multilateralni sustav trgovanja koji je zakonski uređen, otvoren, nediskriminatoran i pravičan, pod okriljem Svjetske trgovinske organizacije, uključujući putem pregovora u skladu s Razvojnim planom iz Dohe

11. Značajno povećati izvoz iz zemalja u razvoju, posebno kako bi se do 2020. godine udvostručio udio globalnog izvoza iz najmanje razvijenih zemalja

17.12. Dozvoliti brzi pristup svih najmanje razvijenih zemalja tržištu bez carine i kvota na dugoročnoj osnovi, u skladu s odlukama Svjetske trgovinske organizacije, kako bi se osiguralo da su preferencijalna pravila koja se primjenjuju na uvoz iz najmanje razvijenih zemalja transparentna i jednostavna te da olakšavaju pristup tržištu

17 PARTNERSHIPS FOR THE GOALS

SUSTAVNA PITANJA

Usklađenost politika i institucija

13. Ojačati globalnu makroekonomsku stabilnost, uključujući poticanjem koordinacije i usklađenosti politika

14. Ojačati usklađenost politika održivog razvoja

15. Poštovati politički prostor i vodstvo svake zemlje radi uspostavljanja i provedbe politike iskorjenjivanja siromaštva i održivog razvoja

Višestrana partnerstva

16. Poboljšati Globalno partnerstvo za održivi razvoj, uključujući višestrana partnerstva koja omogućavaju mobiliziranje i širenje znanja, stručnosti, tehnologije i financijskih resursa, kako bi se svim zemljama, a posebno u zemljama u razvoju, pomoglo u postizanju ciljeva održivog razvoja

17. Poticati i promicati učinkovita javna i javno-privatna partnerstva, kao i partnerstva civilnog društva na temelju stečenog iskustva i strategija partnerstva

Podaci, praćenje i odgovornost

18. Ojačati potporu u izgradnji kapaciteta zemljama u razvoju do 2020. godine, uključujući najmanje razvijene zemlje i male otočne zemlje u razvoju, kako bi se znatno povećala dostupnost visokokvalitetnih, ažuriranih i točnih podataka raščlanjenih prema prihodima, spolu, dobi, rasi, etničkoj pripadnosti, migracijskom statusu, invaliditetu, zemljopisnom položaju i drugim obilježjima relevantnim u nacionalnom kontekstu

19. Bolje iskoristiti postojeće inicijative do 2030. godine kako bi se utvrdili pokazatelji napretka održivog razvoja koji upotpunjuju bruto domaći proizvod, te podržati jačanje statističkih kapaciteta u zemljama u razvoju